

SZOLNOK-DOBOKA

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség Kossuth Lajos-utca 4. szám alatt van.

Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 3—5.

Felelős szerkesztő:

Dr. Br. HORVÁTH EMIL.

Hirdetési árak egész oldal 48 K.

Hivatalos hirdetések árszabály szerint.

Előfizetési ár: egész évre 10 K.

Néptanítóknak, lelkészeknek és körjegyzőknek 8 kor.

Tudomány és nagyközönség.

(Mért népszerűtlen az Akadémia?)

Írta: Dr. BERZEVICZY ALBERT, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

A hetvenes évek közepétől kezdve az Akadémia vezetői köréből mind sürűbben hangzik föl a panasz a közönség csökkenő érdeklődése, sőt részvétlensége miatt.

Jogosultak ezek a panaszok, vagy csak csalódásai a szebb multba visszatekintő öreg embereknek? túlbecsülései muló vagy véletlen tünemények jelentőségének? Hiszen már Széchenyi is egyszer arra a panaszra fakadt, hogy az Akadémia „kiesett a divatból,” már „megunta” sok magyar s valami más után eseng, kéri is a közönséget, „ne vonja meg rokonszenvét, segítő kezét az akadémiától” s midőn új lelkesedéssel újakért hevül, ne hidegüljön el a fennállóak iránt se.

Tárgyilagosan és elfogulatlanul akarom vizsgálni a kérdést.

Nem fogok az okok keresésében a legkényelmesebb álláspontra helyezkedni, nem fogom egyszerűen és föltétlenül a legtűrelmesebb, mert magát védeni nem tudó vádlottat, a nagy közönséget, a társadalmat marasztalni el? de viszont érzem, hogy a jelenség okait csak úgy könnyedén az Akadémia rovására sem lehet egészen írni.

Legtetszetősebb magyarázatul kínálkozik az a gyakran hallott kijelentés, hogy: letűntek a régi nagyok! irodalmunk, tudományunk az utóbbi időben nem emelkedett; ez az oka, hogy a közönség, a közvélemény érdeklődése is fogyóban van vele szemben.

Nézzünk a szemébe ennek az állításnak. Nézzük vajjon ma, fájdalom, legfőbb szervétől megfosztott politikai közéletünk színvonala a hatvanas-hetvenes évekhez képest csakugyan annyira emelkedett-e, a mennyire a közönségnek és a sajtónak az utóbbi időben már mindent magába szívó érdeklődése a politika iránt tanusítani látszik? Vajjon, ha Széchenyi, Kossuth, Deák letűnése politikai

életünk szinteréről nem idézte elő közönségünk elhidegülését a politikai közélet iránt, miért idézte volna azt elő az irodalom és tudomány iránt a Toldy, Eötvös és Arany elvesztése?

Évi jelentéseink, kiadványaink tanuskodnak róla, hogy az Akadémia igyekszik ezt az egész, valóban tágas keretet, melyet alapszabályai számára kijelölnek, munkásságával betölteni.

A nyelvművelés célját nem hanyagolja el; gondoskodik a magyarországi nyelvjárások feldolgozásáról, nyelvemléktárról, oklevélszótárról, mesterségek szótáráról, az élő és fejlődő nyelvek használatában mindig fölmerülő utókérdések végleges tisztázását talán nem annyira az Akadémia mulasztása, mint inkább az akadályozza, hogy ily kérdésekben egyik fél sem szokta perverztes voltát elismerni.

A különböző tudománysszakoknak első sorban hazai szempontokról való művelését, fejlesztését és terjesztését Akadémiánk a többnyire ülésein is bemutatásra s esetleg megvitatásra kerülő értekezések, valamint nagyobb művek kiadásával eszközöli. Különös gondot fordít történelmünk, régészettünk még földolgozatlan anyagának föltárására, hazánk természettudományi fölkutatásának, leírásának előhaladására, búvárlatok elősegítésére.

Megengedem, hogy mindezek a külső körvonalaival működésünknek nem adnak zsinórmértéket munkásságunk szellemi értékének megállapítására, mely szabad megítélés dolga.

De azoknak, akik tárgyilagossá itéletre törekeshetnek, két szempontot ajánlok figyelemükbe. Az egyik az, hogy Akadémiánk majdnem minden számbavehető tudományos erőt közvetlenül vagy közvetve belevonni igyekszik tevékenysége körébe; azt hiszem nem sokra megy azoknak száma, kik az Akadémiától távol akartak maradni vagy társaságunk figyelmét elkerülték. Az Akadémia nem teremthet erőket, sőt mint tes-

tület, tulajdonképen tudományos műveket sem, a melyek utóvégre is mindig mint egyes emberek alkotásai látnak napvilágot. Az Akadémia csak alkalmat, tért, indítást, ösztönzést, anyagi segítséget, bírálataival utbagyazást nyújthat az egyesek munkásságának; működésének eredményei csak abban az arányban mérhetők össze más akadémiákéval, a mely arányban a mi tudományos erőink összesége áll más nemzetekéhez.

A másik szempont, mely figyelmet érdemel, az anyagi eszközök kérdése. És itt szeretnék leszámolni az Akadémia gazdagságának legendájával. Nem akarok itt sem részletekbe bocsátkozni, csak arra kívánok utalni, hogy az Akadémia hat millió koronára tehető vagyonának jelentős részét alkotják: palotánk, továbbá oly alaptványok, melyeket kénytelenek vagyunk megszabott és nem mindig czélszerű rendeltetésökre fordítani.

Az Akadémia tényleges viszonyai fölötti e rövid szemle után visszatérek a megállapított jelenségre, az Akadémia iránti csökkenő érdeklődés okának további kutatására. Nézetem szerint hasztalan volna azt másban, mint abban a körülményben keresni, hogy Akadémiánk eddig hetvenhat évre tehető pályafutásának második felében, a magyar irodalmi nyelv szilárd megalapítása s a tömegek értelméhez és szívéhez szóló nemzeti irodalom gazdag kifejlődése után, rátért főképen tudományművelő feladata behatódó munkálására. Hogy a szóban forgó jelenségnek ez a szerepváltozás az igazi oka, azt mutatja az az élénk, mondhatni fokozódó érdeklődés, melylyel tisztán a szépirodalmat művelő társaságaink a közönség részéről ma is találkoznak.

Az Akadémiának azzal kétségkívül számolnia kellett, hogy ebben az újabb földadat körében kevesebbeknek érdeklődése és figyelme fogja tevékenységét kísérni, de viszont számíthatni vélt arra, hogy ezeknek a kevesebbeknek az érdeklődése legalább annál melegebb, tartósabb és áldozatkészebb

TÁRCZA.

Tökölly Imre.

(Részlet Somló Sándornak: „Tökölly Imre” cz. legújabb előadatlan drámájából. A bemutatott részlet azt a jelenetet írja le, a mikor a császár követi: Sebestyén, Terzy és Caprara gróf megjelennek Tökölly Imre, a kurucz vezér táborában és kincset, rangot, sőt Zrínyi Ilona kezét ajánlják fel neki arra az esetre nézve, ha széteszlatja kurucz hadát és bünbánón meg tér a császárhoz. De mindezek a csábító ígéretek hatástalanul pattannak vissza Tökölly égő honszerelmén, a ki nemzetének — szabadságot követelt.)

Személyek:

Tökölly Imre gróf,
Sebestyén }
Caprara } a császár követi,
Terzy }
János, kurucz vitéz,
Absolon.

Absolon (Caprarához):

Nagyságos vezérünk,

Tökölly Imre gróf!

(Tökölly paláttal, tollas főveggel, urak és apródok kíséretében jó s a követek előtt megáll.)

Sebestyén (előlép):

Köszöntelek,

Vitéz kurucz had győzelmes vezére!

Dicsó urunk, felséges római

Császár s magyar király üdvözlését

Hozom! S midőn tisztsegemet betöltöm,

Engedd — Ur agg szolgájának — remélnem,

Hogy zaklatott hazánk nyugalma, élte,

S a mély sebekből vérező magyar nép

Istápolása-, gyógyulásaért,

Tanácskozástól nem zárod füled,
S egy békességes, boldogabb jövőd
Reményiben — fátyolt vetvén a multra —
Segítesz pártviszály tüzeit kioltani,
S a gyűlöletnek kigyófészékben
Testvériség virágát ülteted!
E boldog hitben indulék utamra,
E boldog hitben hajtom agg fejem,
Hired, neved, uri nemes személyed
Csodálatával — hódolatra im! (Meghajol.)

Caprara (bosszusan Terzyhez):

Még hódolat!?

Terzy (Caprarához):

Miért engedéd beszélni?

Caprara (dörmögve):

Ecclesia praecedit!

Terzy (sugva):

Szól! Figyeljünk!

Tökölly (miután Sebestyént üdvözölte):

Nagy tisztelet reám s kurucz hadamra!

Örvendve lát vendégül sátorom,

S igaz, magyar szívem: — Isten hozott!

Felséges császártok üdvözlését

Megértém s lelkem mélyiből viszonzom.

Nem is zárom fülem? tanácskozástól,

Lelkem barátja nyílt, őszinte szó,

De mind, ki hallja, jól megértse: béke

S „mult fátyoláról” akkor szólhatunk,

Ha porba hullt hazám megint felel,

S a seb begyógyul, mit rajtunk ütének!

Ez alapon munkára kész vagyok,

S mert lánggal ég szívemben népem üdve,

Nem veszték óráit, nem pillanatot —

A jó alkalmat üstökön ragadva,

Meghallgatom bölcs véleményeket!

(Int. Apródok asztalt helyeznek a szín elejére.)

Terzy (Caprarához):

Fennen beszél!

Caprara:

Ha én szemébe nézek,
Alázatos lesz! (Sebestyénhez lép s halkán beszél vele)

Tökölly (Jánoshoz szólva):

Érkezéskor

Perczet se várj, siess, rohanj, jelentsd!

János:

Meglesz Uram!

Tökölly (követekhez):

Foglaljatok helyet! (Absolonhoz:

Te Dániel, maradsz. Kisérethez: Távozzatok!) Barátim! (Kiséret el!)

Tökölly (az asztalfőn elfoglalva helyét):

Halljuk! Melyiteknek áll

Tisztében: szólani ura nevében?

Sebestyén:

Caprara gróf úr bizatott vele!

Tökölly (Caprarához):

Gróf úr, ha úgy tetszik, a szó — öné!

Caprara (feláll):

Nemes vezér! Midőn a leghatalmasabb

Uralkodó, Istennek szent nevében:

A legfelségesb császár és király,

Világhódító gondjai közepett

Tekintetének jótévő sugarát

Irányította rád — csak ihletett

Atyai hű szíve sugallatát

Követte, mely hálátlan gyermekét

Szeretni készíti, mint az engedelmest.

lesz. Ha talán e tekintetben is csalódás érte, ennek magyarázatát főképp abban keresem, hogy közönségünk a tudomány művelésében és előbbrevitelében még nem látja úgy ki-domborodni a nemzeti célt, mint látta a nyelvművelésben és a nemzeti irodalom megalapításában.

Szerzett tapasztalataink szerint az Akadémia-nak nem szabad a nemzeti irodalom művelését sem egészen elhanyagolnia, mert mindig ez lesz az, a mi legbiztosabban fentartja a kölcsönhatás eleven életfolyamát Akadémia és közönség között. Nem szabad tehát sem akadémiáknak előkelő zárkózottságban bevárnia, míg a közönség jobban fogja őt megérteni, sem közönségünknek kedvetlenül arra várnia, míg az Akadémia az ő ki sem fejezett ízlésének megfelelőbbé változik. Meggyőződésem, hogy ha az Akadémia és művelt közönségünk különösen a tudomány nemzeti szempontjainak méltatása s a nemzeti irodalomnak is folytonos művelése terén egymást keresni fogják, meg is fogják egymást találni.

HIREK.

— **Főispáni instelláció.** Gr. Wass Bélát, vármegyénk újonnan kinevezett főispánját ünnepélyesen iktatta hivatalába április hó 27-én Szolnok-Dobokavármegye közönsége. Az instellációs közgyűlésen az új főispán programját mondta el, melyet a bizottsági tagok lelkesen megélteneztek. Nagyobb szabású ünnepségek ezuttal elmaradtak s csupán egy társas-ebéd volt a Hungária szállóban, hol az új főispánt hívei lelkesen ünnepelték.

— **Városi közgyűlés.** Dés város képviselő-testülete szerdán, április 19-én tartotta meg rendes közgyűlését Ilosvay Jenő polgármester elnöke alatt. Napirend előtt Dr. Gogomán Antal interpellációt intézett a polgármesterhez aziránt, van-e tudomása a polgármesternek arról, hogy a választó polgárokat a képviselő választásokkor megvesztegetik, s a polgárok szavazati jogaik gyakorlásánál visszaélések történnek? Minő tervei vannak a polgármesternek ezen visszaélések ismétlődése esetén ezek megakadályozására? A polgármester rögtön felelt is az interpellációra. Kijelenti, hogy állásából kifolyólag közvetlen tudomása ezen visszaélésekről nincs, de ezekre következtetni lehet, a választó polgárok ellen indított s eléggé el nem ítélt bűnperek sokaságából.

Anélkül, hogy a választók elhatározására a legkisebb befolyást gyakorolni akarná, kijelenti, hogy minden rendelkezésére álló intézkedést megtett arra nézve, hogy ilyenmő visszaélések megakadályoztassanak, annál is inkább, mert ma már a nemzeti becsület is megköveteli, hogy a választó

tasok legtisztábban, a polgárok szabad akaratát kifejezőleg folyjanak le. Elvárja tehát úgy a képviselőtestülettől, mint a város közönségétől, hogy eljárásában támogatni fogják, s hiszi és reméli, hogy ez a választás eltörli azt a szégyenteljes gyanúsítást, mely a választókerületet a multban érte. A polgármester hazafias nyilatkozatát úgy a képviselőtestület, mint a felszólaló lelkes éljenzéssel vették tudomásul.

Ezután áttértek a napirendre. A városházi és gyámpénztári, valamint a különböző alapok zárszámadásáról szóló jelentést minden észrevétel nélkül tudomásul vették. A képviselőtestület tudomásul vette az alispán azon értesítését, hogy özv. Szentessy Áronnét a képviselőtestületben Mórész Sándor és Veress Jenőt pedig Dr. Horváth Emil báró fogja képviselni.

A esküdtszéki tagokat összeíró bizottságba Demeter Béla és Gaál István képviselőtestületi tagok választottak be. A város kötelekébe a szabályszerű 100 kor. díj lefizetésétől feltételezeten a képviselőtestület felvette Schiffer Kálmán, Pollák Vilmos és Lieber Áron Mátyás dési lakókat, kik már négy év óta itt laknak és a közterhekhez hozzájárultak. A vágéhidő jégverem és sertés-vágóhidő létesítése tárgyában kiküldött bizottság a terveket felülvizsgálta és véleményes jelentését megtette, javasolta a munkálatok kivitelét. Az erre szükséges 30,000 korona költséget pedig konvertációs kölcsön felvétele által fedezi. Az „Európa” szálloda előtt létesítendő kiosk felállítását engedélyezte évi 20 korona helypénz fejében 10 évi időtartamra. Több segélyügy meghallgatása után a közgyűlés véget ért.

— **Eljegyzések.** A kolozsvári nemzeti színház művésznőjét, Jeskó Ariadnet eljegyezte Isáky K. Gábor, a Hitelbank részvénytársaság pénztárnoka. — Vadász Albert nagyváradi kocsigyáros eljegyezte Blatt Mór somkeréki nagykereskedő kedves leányát, Mariskát. Gratulálunk.

— **Halálozás.** Gr. Kornis Károlyt vármegyénkbeli nagybirtokost, ezen illusztris főurat mély gyász érte kis fiának a 10 éves Miklósnak elhunytával. A mélyen sujtott család gyászában nagy részvéttel osztozott az előkelő, kiterjedt rokonság és a tisztelők és barátok nagy serege. A kis halott tetemeit Budapestről szállították Désre, hova 27-én reggel érkezett s innen nagy gyászompával kísérték Szent-benedekre, hol a családi sirboltban helyezték örök nyugalomra. A gyászszertartáson ott voltak Br. Fejérváry Imre, Br. Gerliczy Felix, Br. Mannsberg Sándor, Gr. Teleki László, Br. Horváth Emil dr., Pap Farkas kir. táblabíró, Döry Béla. A holttest beszterelését P. Sántha Angelus végezte nagy segédlettel. Áldás emlékére! A család által kiadott gyászjelentés így hangzik:

Gönczruszkai gróf Kornis Károly és neje született komlóskeresztesi báró Fejérváry Irma a maguk, valamint gyermekeik: Klára, Károly és Margit, úgy az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy szeretett fiuk, illetve testvérük és rokonuk gróf Kornis Miklós folyó évi április hó 25-én hajnali 3 órakor, életének 10-ik évében, rövid szenvedés után jobblétre szenderült. A kedves halott hült tetemei folyó hó 26-án délután 1/2 3

órákor fognak a kerepesi uti temető halottasházában, a róm. kath. egyház szertartása szerint be-szenteltetni és Szent-Benedekre (Szolnok-Doboka vármegye) szállítatván, ott folyó hó 27-én délelőtt 11 órákor, ujalagos beszentelés után, a családi sir-boltba örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent miseáldozatok az elhunyt lelki üdvéért Budapesten, a terézvárosi plébánia-templomban, valamint Szent-Benedeken folyó hó 28-án, szombaton délelőtt 10 órákor fognak a Mindenhatóknak bemutatni. Budapest, 1906. április hó 25-én. Nyugodjék békében!

— **Igazgatósági ülés a szamosvölgyi vasútnál.** A szamosvölgyi vasút igazgatósága április hó 20-án d. e. 11 órákor ülést tartott, melyen Bárány Dezső elnöke alatt Bokros Lajos és Gr. Wass Béla alelnökök, Laitner Elek, Br. Bornemissza Károly, Maléter Zoltán, Voith Gergely, Kálmán Gusztáv, Gr. Bethlen Balázs és Schöffmann Imre igazgatósági tagok voltak jelen. A rendes időszakos jelentések meghallgatása után a f. évi közgyűlés megtartási ideje 1905. évi május hó 16-ára tűzött ki, s az ezen közgyűléshez intézendő jelentések szövegei is megállapítottak. Ezenkívül a nyugdíjintézet és a méziparvállalat 1905. évi jelentései tárgyalattak, valamint elfogadtatott az 1905. évről felállított zárszámadás, mérleg és a nyereség felosztásra nézve a közgyűléshez intézendő előterjesztés is. Az igazgatósági ülést megelőzőleg a vasút alkalmazottai nyugdíjintézetének választmánya tartott ülést.

— **Felmentett gyilkos.** A mult esküdtszéki cikluson Budaker Jánosné gyilkosság bűntettével vádolta az ügyész, mert csecsemő gyermekét a Sajó vizébe dobta. A tárgyaláskor Bene F. védte a vádlottat, s védbeszédének hatása alatt az esküdt-bíró a vádlottat felmentette. Pár nappal a felmentés után érdekes fordulat állott be ez ügyben. A sajomagyarosi vasúti hid lábánál megkapták a csecsemő hulláját, a mikor is az ügyész nézete szerint az tűnt ki, hogy Budaker Jánosné előbb megfojtotta a gyermeket, azután eltemetni akarván, dobta be a vízbe. Az ügyésznek ennek alapján az ügy újrafelvételét kérte, mit a bíróság el is rendelt. Ennélfogva ez a gyilkossági eset a júniusi esküdtszéki cikluskor újra tárgyalás alá kerül. A védelmet mint értesültünk, újra Bene Ferencz fogja ellátni.

— **Dés város jövedelme az állami fogyasztási adó kezeléséből.** Dés város képviselőtestülete már az abszolutizmus kezdetén kimondotta a teljes rezisztenciát. De Ilosvay Jenő polgármester felvilágosító szavaira később elhatározta a képviselőtestület, hogy a városnak az állammal kötött szerződésének megfelelőleg az állami fogyasztási adó jövedelmét pontosan beszállítja, mert ellenkező esetben a város tetemes állami segélytől esnék el, s ez megzavarná a város pénzügyi mérlegét. Most megtörtént a leszámolás, melynek értelmében a város az állami fogyasztási adó kezelése fejében 13,191 koronát kapott segély címen. Ez a szép eredmény Ilosvay polgármester érdeme.

— **Írásbeli érettségi.** A dési állami főgimnáziumban már megállapították az írásbeli érettségi sorrendjét. E szerint a VIII-ik osztály osztályvizsgái május első napjaiban lesznek, az írásbeli érettségit pedig ugyan e hó 17., 18. és 19-ik napján tartják meg. Az idén először az új rend szerint csak három tárgyból.

— **Ipari munkás-hiány pótlás.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdekelt iparúzők figyelmét felhívja arra a fontos körülményre, miszerint a társadalmi uton indított hazai iparpártolási mozgalom rohamos és üdvös terjedéséből arra lehet következtetni, hogy a közel jövőben előreláthatólag a hazai ipartermékekben tömegesebb kereslet áll be. E fordulat a munkáslétszám emelését is bizonyára szükségessé teendi, minek következtében aztán számos ipari és egyéb hazai munkás fog idehaza foglalkozást keresni. Az iparkamara a munkás-létszámban beállott hiány biztosítása szempontjából, ha az illető iparosok lehetőleg 8 nap alatt írásbelileg közlik, hogy üzemi fokozása érdekében hány és minő foglalkozásu munkásra, minő feltételek és milyen összeg napi, heti, vagy havi bér mellett van szükségük, az ebbeli kívánalmakat készséggel hozza a munkás-közvetítéssel megbízott budapesti ipari és kereskedelmi munkásközvetítő intézet tudomásra, mely intézet ujabban akként rendezkedett be, hogy a munkás-közvetítést a leggyorsabban képes fogantatni.

— **Budai Elek-emlékére a Deési Hitelbanknál ujabban a dakoztak:** Szabó György 2 K, Veress Imre (Kozárvár) 6 K, Gajzágó Vilmos 5 K, Ujváry Károly 4 K, Dr. Köblös Lajos (Budapest) 10 K, további adományok 2528 kor. 6 fillér. Összesen 2555 kor. 6 fillér. Felkérjük a gyűjtőket, hogy izeiket a Deési Hitelbankhoz haladéktalanul beadni sziveskedjenek.

— **Nyilvános köszönet.** A dési kereskedelmi bank a kudui ev. ref. egyház orgona-alapjára a folyó évben is 20 korona segélyt méltóztatott adományozni. Fogadja a tekintetes igazgatóság halás köszönetünk mellett, hazafias üdvözlésünket. Kudu, 1906. évi április 23-án. Dr. Daday Ferencz elnök. Kondrátyi András gondnok.

Tökölly (gunynyal):

Értem. Tovább!

Caprara:

El is felelji mind

Sérelmeit, méltatlan szenvedését,
A meggyalázó rut bántalmakat,
Könyhullatásait, vére ontását,
S hatalma tudatán, ereje teltén
Nem bosszuvágy, nem megtorlásra gondol,
— Bocsánatával tárja karjait!
Oszlasd fel izgatott hadad' tehát
Vad szenvedélyek lángját oltogasd
S hódolva térj meg szerető szívére!

Tökölly (kis szünet után):

Ez minden?

Caprara:

Oh, császárom tudja jól?

Ártatlanul lakolva holt atyáért,
Mi méltatlan szenvedtél üldözést,
Nyomort! Az sem titok, mit áldozál
Fegyverkezésre, követ-indításra
Sztambulba, Lengyel-, Frankországba; mindezt
Kívánságodra megtéríteni kész,
Atyád elkobzott birtokait kezrede
Bocsátja vissza, bírodalmi herczeg
Czimét kínálja, fővezéri pálczát
S ajándékol az aranygyapju lánczát!

(Kis szünet.)

Ha volna még kívánságod — parancsolj!

Tökölly:

S mi történik hazámmal? Nemzetemmel?

Caprara (meglepetve):

Hazád- és nemzeteddel?

Tökölly:

Azzal . . . Eddig

csupán felőlem szóltál. — Ám mögöttem
Egy ország s egy nemzet áll, karomtól
Remélve üdvét, felszabadulását!
Mi történik hazámmal? Nemzetemmel?

Caprara:

Hazád és nemzeted belátja majd,
Hogy fellegvára egyenkint aláhull.
S az utra tér, melyen még boldogulhat!

Tökölly:

Igy hát pusztuljon nemzetem, hazám,
De pompa-fényben éledegjek én?

Caprara:

Politika, uram, politika!

Tökölly:

Egy szóval: törjem össze kardomat,
Ésköm', hitem', eladjam drága pénzért.
Taposom sárba szűzi lobogómat,
S népem, hadamnak legyek árulója?!

Caprara:

Megalkuvás, uram, nem árulás!

Tökölly (hevülve):

Ah, cziczomázd arannyal, drágakövel,
A sár marad: sár! Azt mondá urad,
Jól ismeri keserves küzködéseim',
Az üldözést, nyomort! Ő küldte rám mind,
Lelkén száradnak, — nem felelheti.
S felel egykor majd bírójának értők!
Atyai szíve megszánt? S nagy kegyében
Arannyal, kincscsel kárpótolni kész?
Mit áldozék, hazámnak áldozám!

(Vége köv.)

CSARNOK.

Mari elment.

— Husvétii történet. —

Irta: KÜRTHY EMIL

Major Gyurka úgy megtanulta a könyvkötők nemes mesterségét, hogy Beller uram kezéből se kerültek ki olyan remek elzevirkötések, mint az övéből. A mikor felszabadult, csak annyit mondott neki az öreg:

— Má most fiam erigy Pestre. Ott megbőcsülök a kompaktorokat. Művésznek nézik, nem mesterembernek. Szerezz pizt, meg böcsületet.

Gyurka megfogadta a mestere tanácsát: Összeszedte kicsi czókmókját (elfért a botjára fűzött batyuban), zsebre dugta a kevés pénzecskéjét és úgy otthagya Toroczskót, mint Szent Pál az oláhok.

A szülei nem éltek, nem volt aki visszatartsa, mert hát a Varjas Márton pékmester Marija nem számított. Igaz, hogy már gyerek koruk óta szerették egymást. De éppen ezért nem is volt az olyan, mint a villámláshoz hasonló, hirtelen gyújtó szerelem. Gyurka olybá vette Marit, mintha a testvérkéje lenne. A mikor a házuk előtt elhaladt, csak úgy félvállról szólt a sövényen a kis kertben gyomlálógató Marinak be:

— Isten áldjon Mari, megyek Pestre.

— Pestre? kérdezte Mari és ijedtében gaz helyett a legszebb palántát tépte ki.

— Oda hát! Sietek mert biz még lekésem a vonatról... majd küdök levelező-lapot, képeset!

Ez volt az egész búcsuzás. Fűtörészve ment tovább. Örült, hogy világot fog látni, szerencsét próbálni.

Mari leült a veteményes ágy szélére és sirva fakadt. Már nem látszott a legény darutollas kalapja, nem hallatszott csizmájának kopogása se, a mikor a leány felugrott és a sövényen kihajolva siró hangon kiáltott uána:

Nekem ugyan ne kügyj képes kártyát... ha el tudtál menni, tartsd meg a kártyádat is.

De nagyon szilárd ám a lányok elhatározása! már a következő perczben befutott a konyhába és a szaladástól lihegő hangon kijelentette:

— Édes anyám mék Pestre!

Varjasné asszonyom abba se hagyta a rántáskeverést (mert hát odaégett volna) és minden csodálkozás nélkül mondta:

Méssz ám... majd megmondtam hova!

— De bizony mék! makranczoskodott Mari! Ha nem ereszt el jószerivel, hát titokban szököm el!

— Hát ez miféle bolondság már megint? Mit csinálnál te Pesten?

— Beállok szobalánynak.

— Szolgálni akarsz? Nem vagy te arra nevelve, édes lányom. Ném is vagy rászorulva. A mi kevesünk van, úgy is a tied lesz. Majd gyűn valami derék legény, a kinek megakad rajtad a szeme... elvesz feleségül...

De már erre elbődült a kis Mari. Ledobta magát a tengerimorzsoló zsámolyra és olyan nótát sirt, mintha valami kedves halottját vinnék a temetőbe.

Ennek már a fele se tréfa. Varjasné a tűzhely szélére tolta a lábást, a lány mellé kuporodott, szőke fejét a keblére hajtotta (egészen átázott a réklje a záporként potyogó könnyektől) és faggatni, gyónatni kezdte:

— Mi lelt szívem? Én édes gyermekem? Bántott valaki? Hát nem szeretünk mi téged? Vagy hogy te nem szeretsz már minket?

Mari a keze fejével letörölte a könnyeit, a köténye csücskébe fújta az orrát és az igaz bánatból reszkető hangon felelte:

— Nem bántott engem, édes anyácskám senki.

Tudom, hogy szeretnek engemet nagyon... maga is, még az én édes jó apácskám is... és hogy én magukat nagyon, de nagyon szeretem — ha megbántottam, hát bocsássák meg azt, — úgy is jól tudják. De nekem el kell mennem, el kell mennem!

Erre ismét eltörött a méceses, újra meg-eredt a zápor.

Iparkodott szándékáról lebeszélni az anyja is, az apja is, a vége mégis az volt, hogy a Mari akarata szerint történt.

Egy szép napon csak ott ült mari a Budapest felé dohogó vonaton és maga se tudta, almodik-e vagy ébren van. Egy hét előtt még a szeme közé nevetett volna annak, aki azt jósolta volna neki, hogy „Mari te, mához egy hétre Pesten taposod az aszfótot!”

Mert hát Mari mindennek nevetett. Nem kellett annak tréfásnak lenni, a mi őt kacagásra csiklandozta. Két dologra mindig nyitva állt a szája: a nevetésre, meg a pajkos feleselésre. Ezért szerette Mari egész Toroczskó ifja és véne, mert a hova Mari betette a lábát, ott kisütött a nap-sugár és elfutott az unalom.

Busult is mindenki, a mikor Isten-hozzádot mondott az ismerősöknek. Némelyik sirtak is,

legjobban az édesanyja. (Varjas Márton uram túrtöztette magát, mert hát egy tekintélyes pékmes-ternek csak úgy nem szabad ellágyulni, mint a ropogósra sült kiflinek)

Mari nem sirt. Neki csak egy gondolata volt: Major Gyurkával találkozni. De nem ám, hogy a nyakába boruljon és szerelmesen azt sugja neki: „Elgyűttem utánad, mert nélküled nem tudok élni!” A világért se... még csak a kéne! A szeme közé fog nézni fagyosan, megvetéssel! Aztán tovább megy. Ha pedig Gyurka utána mer menni és megalálna szolítani, azt mondaná neki: „Ne gondolja (mert nem fogja ám tegezni!) hogy maga után gyűttem. Sürgős dogom akadt Pesten, hát itt vagyok... talán itt is maradok. Elég nagy ez a város, hogy ne kelljen találkozunk. Most pedig: föl is ut, le is ut.” Azzal nagy büszkén tovább megy a maga útján.

(Vége köv.)

Kiadja a szerkesztőség.

NYILT-TÉR.

„KRISTÁLY“

6—15

gőzmosó- és vegytisztító-gyár

KOLOZSVÁR.

Gőz- és villanyerőre berendezve. —

Mos, tisztít női és férfi ruhaneműeket

a legszebb kivitelben, gyorsan és

előnyös árak ellenében.

◆ Csomagolás és szállítás díjtalan. ◆

A mennyiben a gallér és kézelők

tisztítási díja a 2 korona 50 fillért

meghaladja, ezen esetben a portókat

oda és vissza a gyár fizeti.

HIRDETÉSEK.

Szamosvölgyi vasút részvénytársaság.

A szamosvölgyi vasút részvényeseinek

XXXIV. rendes közgyűlése

1906. évi május hó 16-án d. e. II órakor Désen a társulat igazgatósági ülésében fog megtartatni.

Napirend.

I. Jelentés az 1905. évi üzleteredményről és az igazgatóság 1905. évi működéséről.

II. a) Az 1905. évről felállított zárszámadások előterjesztése, mérleg megállapítása és javaslat az üzleti felesleg megállapítása és felosztása iránt. Ezzel kapcsolatban:

II. b) A felügyelő-bizottság jelentése az 1905. évi mérleg megállapításáról, valamint az igazgatóságnak az üzleti fölőslég hováfordítása iránt tett indítványáról.

III. Jelentés az alapszabályok 11. §-a alapján 1906. évben törlesztendő 48 drb. elsőbbségi részvény kisorsolásáról.

IV. A felügyelő-bizottsági tagok évi tiszteletdíjának megállapítása.

V. Az alapszabályok 40. §-a alapján megállapított sorrend szerint kilépő 3 igazgatósági tag helyének betöltése iránt előterjesztés.

VI. Öt felügyelő-bizottsági tag megválasztása. Megjegyzés. Az alapszabályok 28. §-a értelmében minden 500 frt. n. é. részvény egy szavazatra jogosít és a tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen megjelenni, illetőleg azon szavazati jogukat gyakorolni kívánják, a le nem járt szelvényekkel ellátott részvényeket legfeljebb 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt, vagyis 1906. évi május hó 13-ik napjának déli 12 óráig be-

zárólag a vasúttársaság központi főpénztáránál Désen, vagy a Schoeller és társa bankháznál Bécsben (I. Wildpretmarkt 10.) kötelesek letétbe helyezni. Ezen részvényeseknek, kik részvényeiket, illetőleg az elismervényt idejekorán letették, be-

lépti jegyül igazolójegyek adatnak. A szavazati jog gyakorlása és a meghatalmazás útján való képviselőre vonatkozólag a t.

cz. részvényesek az alapszabályok 30. §-ának idevonatkozó határozataira figyelmeztetnek.

A napirendhez tartozó jelentések és előterjesztések, valamint az 1905. évről felállított zárszámadások és mérlegek a hivatalos órák alatt a t. cz. részvényesek által a szamosvölgyi vasut r.-t. irattári helyiségében Désen eredetiben betekintheők.

Dés, 1906. év április hó 24-én.

Az igazgatóság.

Szolnok-Dobokavármegye Főispánja, mint a Szinügyi Választmány Elnökétől.

Szám: 84—1906.

MEGHIVÓ.

A „Szolnok-Dobokavármegyei Magyar Nemzeti Színház-társulat“ a vármegyei székház közigazgatási bizottsági termében folyó évi május hó 3-ik napján délelőtti 11 órakor

rendes közgyűlést

tart a következő

tárgysorozattal:

1. Titkári jelentés.
2. Pénztári zárszámadások megvizsgálása 1906 évi április hó 30-iki zárlattal.
3. A választmány javaslata a színház-társulat feloszlásának kimondása, s a társulat vagyonának Szolnok-Doboka vármegye tulajdonába való alapszabályszerű átbocsátása tárgyában.
4. Indítványok.

A mennyiben pedig a közgyűlés a tárgysorozat 3. pontjára vonatkozólag az összes tagok $\frac{1}{3}$ részének jelen nem léte folytán határozatképes nem lenne: az alapszabályok értelmében az újabb közgyűlés a következő 14-ik napra, vagyis folyó évi május hó 17-ike délelőtti 11 órára ugyanazon helyre és ugyanazon tárgysorozat mellett már ezuttal egyidejűleg összehívatik, a mely közgyűlésre az alapszabály értelmében jogosított összes tagok ezennel hirlapilag meghívattak.

Kivonat az alapszabályokból.

Az 1892. évi augusztus 9-én 57292. V—10. B. M. számú rendelettel jóváhagyott alapszabályok értelmében:

6. §. A közgyűlés áll a vármegyei bizottsági közgyűlés által 6 évenként kiküldendő 40 bizalmi férőből és az összes részvényesekből. (17586—91. 156. jkv. sz. Várm. Sz. rend. 12. §.)

7. §. A közgyűlésen a jelenlevő tagok többsége határoz. Érvényes határozathozatalra legalább 20 tag jelenléte szükséges. Ha azonban a gyűlésen 20 tag meg nem jelenne, 14 napra újabb közgyűlés hívandó egybe, melyen aztán a megjelentek számra való tekintet nélkül határozhatnak... az alapszab. változtatását, a társulat feloszlását és vagyon elidegenítése feletti rendelkezést tárgyzó határozatokhoz az összes tagok $\frac{1}{3}$ -ának jelenléte szükséges. Ha azonban az ily határozatokhoz szükséges száma a tagoknak meg nem lenne: a következő újabb összehívott közgyűlés — ha azon legalább 20 tag jelen van — mindenesetre határozatot hozhat. (Várm. Szab. rend. 13. §.)

Désen, 1906. évi április hó 20-án.

Főispán helyett:

Bándy György s. k.

alispán, h. elnök.

225—906. sz.

E. M. K. E.

Pályázati felhívás.

Az E. M. K. E. igazgató-választmányja pályázatot hirdet több 200, 100 és 50 koronás (Gyertyánffy, Emke, Jókai és budapesti Nemzeti Casinói) néptanítói jutalomra, melyek az egyesület folyó évi június 5-iki (pünkösöd harmadnap) kolozsvári évi rendes közgyűlésén fognak kiosztatni. Pályázati határidő: folyó évi május hó 5-ike bezárólag. Feltételek: nemzetileg veszélyeztetett vidéken való minél hosszabb és eredményesebb népnevelői (tanügyi és társadalmi) működés és erről szóló ajánlatok és bizonylatok. A ki az Eötvös-alap tagja s évi tagsági díját már legalább 10 ízben beszolgáltatta, vagy 40 korona örökös tagsági díjat befizetett, avagy 50 koronás részjegyét teljesen törlesztette, erről külön igazolványt csatoljon, miután egyik díj az Eötvös-alappal egyetértőleg osztatik ki. A pályázatok Kolozsvárra az „Emké“-re címzendők.

Kolozsvár, 1906 április hó 12-én.

Gr. BÉLDI AKOS

SÁNDOR JÓZSEF

elnök.

t. alelnök-főtáskár.

Sz. 650—906. tlkvi.

3—3

HIRDETMÉNY.

Göcz község telekkönyvei általános tagosítás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest átalakítottak s ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. az 1889. évi 38. és 1891. évi 16. t.-cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t.-cikkből szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottatik.

Ehhez képest az átalakítási munkálatok hitelesítése és a helyszíni eljárás Göcz községében **1906. évi június hó 6-ik napján** fog kezdődni és végbefejezésig fog tartani.

Ennélfogva felhívtnak:

1. mindazok, a kik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt elenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tlkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az állításra az 1886. évi 29. t.-cikk 15—18. és az 1889. évi 38. t.-cikk 5, 6, 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tjkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek;

3. mindazok, kiknek javára a tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, avagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

4. továbbá felhívtnak az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottaik által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellenetáni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságtól. — Kékes, 1906 márczius 26-án.

Weress
kir. jbiró.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szobeszedé a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A Coza oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegénység és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét szamos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irattal telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezeskedünk hogy az egészségre teljesen ártalmatlan. 43—52

INGYEN PRÓBA 378. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 378.)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

DEMETER ÉS KISS

KÖNYVNYOMDÁJA *

ÉS KÖNYVKÖTÉSZE

DÉSEN, RÁKÓCZI-HÁZ.

TÖRÖK ÉS KANYÓ Dés, Főtér.

ELSŐ SZOLNOK-DOBOKAI MINTA KÁLYHA-RAKTÁR.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy raktárunkon bármely kályhák kaphatók, u. m.: kandallók-, oszlop- és a híres Dániel-kályhák dús választékban, fehér majolika és valódi HARMUTH-féle kályhák egyedüli raktára Szolnok-Doboka részére.

Elvállalunk minden e szakba vágó munkákat igen előnyös árakban, u. m.: takaréktűzhelyek, fürdőkádak és falburkolatok kirakását, seprést, javítást és átrakást felelősség mellett pontosan és gyorsan eszközölünk.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve

tisztelettel

3—5

Török és Kanyó.

Románszky Géza

okleveles kőműves-mester 6—10

Dés, Felső-Borsos-utca 6. sz.

Elvállal: mindenféle épület ujonnan építését, átalakításokat, javításokat a legjutányosabb árak mellett és tervrajz készítéseket a jelenkornak megfelelő beosztással.

Hirdetések felvétetnek

a kiadóhivatalban

Kossuth Lajos-utca 4. sz.

Hochteil Mór

SZOLNOK-DOBOKAMEGYEI ELSŐ

— VEGYTISZTÍTÓ ÉS —

GŐZKELMEFESTŐ INTÉZETE

DÉS, FŐTÉR 5. (Tejcsarnok udvar.)

Vegyileg tisztít (benzinben mosva és öblítve)

ruhaneműeket, szőrméket, keztükét és férfi kalapokat.

Fest ruhaneműeket (fejtetlenül.)

Vasal czilindert. Alakit férfi kalapot.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

— Désen kapható: BRUGOVITZ JÓZSEF fűszerkereskedésében. —

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Nyomatott Demeter és Kiss könyvnyomdájában Désen, 1906.